

How to cite: Havryliuk, T., Zaverukha, Y., & Kushevska, N. (2023). Study of intercultural communication and its role in the modern world. *Global Innovations and Collaborative Solutions in Contemporary Science* (pp. 158-161). Futurity Research Publishing. https://futurity-publishing.com/international_conference_3/

Дослідження міжкультурної комунікації і її роль у сучасному світі

Study of intercultural communication and its role in the modern world

**Гаврилюк Тетяна Вікторівна¹, Заверуха Юлія Григорівна², Кушевська Наталя
Миколаївна³**

¹ доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, права та соціально-гуманітарних дисциплін, обліку та аудиту, фінансово-економічного факультету, Національної академії статистики, м. Київ, Україна, tatianagavryliuk@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-8525-9470>

² старший викладач кафедри лінгвістики та перекладу, факультету романо-германської філології, Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна, y.zaverukha@kubg.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0003-2184-5566>

³ старший викладач кафедри лінгвістики та перекладу, факультету романо-германської філології, Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна, n.kushevska@kubg.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-9379-0915>

Accepted: November 12, 2023 | **Published:** November 20, 2023 | **Language:** Ukrainian

Abstract: The main goals of this study were to consider the concept of intercultural communication, its role in improving intercultural understanding, and the challenges and opportunities associated with intercultural communication in various contexts. Such methods as analysis, synthesis, and generalization were used to investigate this issue. It was determined that in the conditions of globalization, intercultural communication allows people to communicate and cooperate with other countries and cultures, which contributes to economic, socio-cultural, and political exchange. The significance of the obtained results lies in helping to reveal socio-cultural and political processes in the modern world and influence them.

Keywords: cultures, dialogue, communication, political and social processes.

Вступ

У сучасному комунікативному середовищі існує складна система, де важливе значення надається різним видам спілкування. Це обумовлено тим, що люди використовують стилі спілкування, котрі відрізняються між собою в залежності від обставин та ситуацій, в яких знаходяться співрозмовники, і впливає на їх взаємодію. Міжкультурна комунікація охоплює різноманітні форми та типи спілкування між особами, які представляють різні культури, раси, етнічні групи, релігії та субкультури всередині великих культурних спільнот. В епоху глобалізації та поширення інформаційних технологій до проблеми міжкультурної комунікації зростає науковий інтерес, оскільки сучасне суспільство стає все більш взаємопов'язаним. Дослідженню цієї проблеми присвячено наукові праці таких вітчизняних авторів, як Іванець (2019), Шехавцова (2022), Денисова, Кузьмич & Ніколаєва (2020) та багатьох інших.

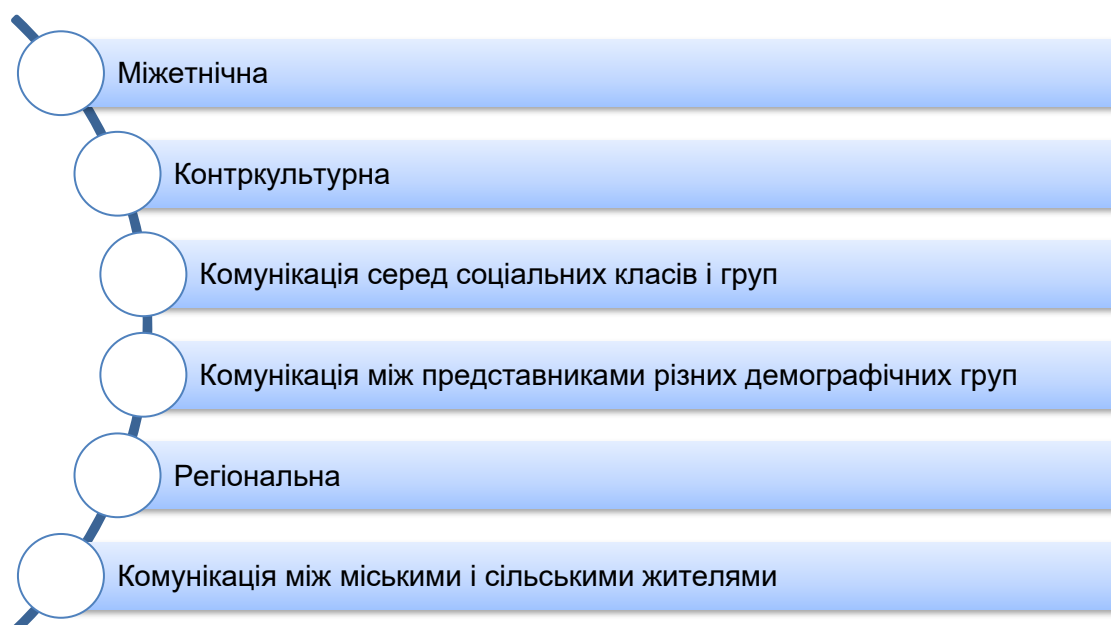
Результати дослідження

Комунікація представляє собою процес обміну інформацією, де постійно відбувається переосмислення значень, оскільки вони можуть відрізнятися навіть у тих співрозмовників, які володіють однією мовою і виховувались в одній культурі. Міжкультурну комунікацію можна розглядати як взаємодію культур, що відбувається у певному просторі і часі. У цьому контексті культура розглядається як загальне поняття, а культурні контакти приймають різні форми, такі як конфлікти, взаємодія, синтез та діалог (Іванець, 2019). Міжкультурна комунікація активно досліджується в галузях людської діяльності, де вона використовується, і особливо важливою є її роль в освіті. Здійснення міжкультурної комунікації в освітній сфері сприяє розширенню міжкультурних зв'язків, зокрема за допомогою академічних обмінів. Інтернаціоналізація вищої освіти має важливе значення для України.

Можна виділити декілька видів міжкультурної комунікації у сучасному світі (рис.1):

Рисунок 1

Види міжкультурної комунікації

Джерело: Іванець (2019)

У процесах міжкультурної комунікації відбувається взаємодія між звичайною нормативною системою власної культури і незвичайною, часто незрозумілою нормативною системою іншої культури. В таких випадках більшість людей, стикаючись з невідомим у чужому світі, спираються на відоме і близьке їм. Це може призвести до порівняння різних аспектів, таких як релігія, література, мова, одяг і поведінка, з метою знаходження спільних рис зі своєю культурою у чужому середовищі. Даний феномен часто називають етноцентризмом, тобто надмірним підкресленням переваг своєї етнічної групи, або прикладом внутрішньої групової фаворитизації (Денисова, Кузьмич, & Ніколаєва, 2020). Дослідження цього явища має важливе значення для повного розуміння ролі міжкультурної комунікації у сучасному світі.

Важливість міжкультурної комунікації виявляється у передачі креативних ідей на глобальному рівні. Цей аспект був особливо актуальним у період пандемії і зараз, під час повномасштабного вторгнення в Україні, коли відбувається переосмислення цінностей, і неабиякої значущості набула здатність до міжнародного спілкування. Викладачі та здобувачі вищої освіти високо оцінюють можливість отримати унікальний досвід завдяки участі у міжнародних проєктах, спілкуванню з колегами з різних країн та галузей, а також нагоду поглибити розуміння різноманітності культур у світі та розширити свої горизонти (Єфімова, Жицька, Химай, & Браєвська, 2021).

Міжкультурний діалог є відкритим обміном ідеями, який ґрунтується на взаєморозумінні та повазі між окремими людьми і групами, що відрізняються за культурними, релігійними і мовними особливостями та своїм історичним спадком. У цьому контексті ключовими цінностями є:

- свобода вибору,
- свобода самовираження,
- рівність,
- толерантність,
- повага до гідності людини.

Успішний міжкультурний діалог передбачає наявність низки якостей, які властиві демократичній культурі, наприклад: неупередженість, бажання висловлювати свої думки та слухати інших, здатність розв'язувати конфлікти мирним шляхом і приймати обґрунтовані аргументи інших. І саме міжкультурний діалог допомагає зміцненню демократичної стабільності та подоланню стереотипів у суспільному житті і політичній риториці, сприяє утворенню коаліцій з представників різних культурних і релігійних громад, і отже – може слугувати попередженню або вирішенню конфліктів (Шехавцова, 2022).

Нерідко можна спостерігати випадки, коли людина в іншому культурному середовищі демонструє поведінку, що відрізняється від загальноприйнятих норм у її власній культурі. Це пов'язано із культурною адаптацією людини до нових норм та цінностей. Справжній міжкультурний діалог допомагає виявити загальні цінності, світоглядні позиції і традиції. Для різних культур такими загальними цінностями є більшість з тих, що лягають в основу концепцій культури миру, а це – ідея єдності людства, повага до прав та життя кожної людини, свобода, толерантність, справедливість, солідарність і турбота про навколишнє середовище. Вони сприяють розширенню сфери справедливості і зменшенню нерівності, а також підтримують ідеали взаєморозуміння, толерантності та солідарності між усіма цивілізаціями, народами і культурами.

Висновки

В умовах глобалізації міжкультурна комунікація дозволяє людям спілкуватися та співпрацювати з іншими країнами та культурами, що сприяє економічному, соціокультурному та політичному обміну. Її основними завданнями є розвиток міжкультурної компетентності, набуття важливих знань про різні національні групи та культури з метою упередження міжетнічних і міжкультурних конфліктів і створення комфортних умов для спілкування в різних сферах і життєвих ситуаціях. Вона відіграє важливу роль у дипломатії та міжнародних відносинах, сприяючи міжнародному співробітництву та вирішенню глобальних проблем. Перспективними можуть бути дослідження у галузі освіти, які допоможуть розробити більш ефективні методи навчання міжкультурної комунікації молодого покоління.

Література

Денисова, С. П., Кузьмич, О. В., & Ніколаєва, І. А. (2020). Міжкультурна комунікація як важливий напрямок дослідження в сучасному суспільстві. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія», 10(78), 7-9.* [https://doi.org/10.25264/2519-2558-2020-10\(78\)-7-9](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2020-10(78)-7-9)

Єфімова, О. М., Жицька, С. А., Химай, Н. І., & Браєвська, А. І. (2021). Міжкультурна комунікація в умовах глобалізаційних процесів у розвитку сучасного світу. *Scientific collection "Interconf", 42, 343-348.* <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.02.2021.031>

Іванець, Н. В. (2019). Роль міжкультурної комунікації у формуванні мультикультурної компетентності молодших школярів. *Scientific Journal Virtus, 35, 104-107.* https://false-science.ucoz.ua/experiment/virtus_2019.pdf#page=104

Шехавцова, С. (2022). Міжкультурна комунікація в освіті як імператив демократичного розвитку суспільства. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти, 2(17), 174–184.* <https://doi.org/10.31865/2414-9292.17.2022.260021>